Ano ang maaasahan – Basal cell carcinoma at squamous cell carcinoma

Cancer Council

Tagalog

Ano ang maaasahan sa bawat hakbang ng paggamot at makaraan pa nito

Basal cell carcinoma at squamous cell carcinoma

Ang talaan ng impormasyong ito ay magsasabi sa iyo kung ano ang maitatanong mo bago gamutin, habang ginagamot, at matapos gamutin ang iyong basal cell carcinoma o squamous cell carcinoma. Ikaw ay makakahiling sa iyong pangkat ng karagdagang impormasyon at suporta. Ang pakikipagtulungan sa iyong pangkat ay nangangahulugang matitiyak mo na makukuha ang paggamot, impormasyon at suporta na tama para sa iyo.

1. Pagpapatingin sa iyong doktor

Titingnan ng iyong doktor ang anumang lesion na di-karaniwan, nagbabago o mabilis na lumalaki. Ang isang lesion ay maaaring isang batik, nunal, langib, isang bahagi na may ibang kulay, bukol, isang pag-umbok, o anumang kakaiba sa iyong balat. Sila ay maaaring gumamit ng isang dermoscope upang mas malinaw na makita ang mga ito. Palalakihin sa tingin ng dermoscope ang lesion kaya mas malaki ito. Ang iyong doktor ay dapat ding kunan ito ng litrato at sukatin, at kausapin ka tungkol sa mga mamatyagan mo sa pagitan ng mga pagpapatingin.

Ang iyong doktor ay dapat makipagtulungan sa iyo upang matiyak na mayroon kang impormasyon at tulong na kailangan mo. Ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor kung ano ang mangyayari, o baka mangyari, at kung saan ka makakakuha ng higit pang impormasyon at suporta.

Sa Australya, ang mga skin cancer clinic ay hindi nireregula. Ito ay nangangahulugan na pribado ang nagmamay-ari sa kanila, at hindi sila sinusuri ng pamahalaan. Kung magpupunta ka sa isang skin cancer clinic, mahalagang suriin mo ang pagsasanay ng mga kawani. Tiyaking sila ay sinanay sa kanser sa balat. Ito ay mangangahulugan na makakakuha ka ng pinakamagaling na pangangalaga, impormasyon at suporta.

Ang iyong doktor ay maaaring gumawa ng pagsusuri sa lesion upang tingnan kung ito ay kanser. Sa ilang pangyayari (halimbawa, kung ang iyong lesion ay nasa di-karaniwang lugar) maaaring papuntahin ka ng iyong doktor sa isang espesyalista upang gawin ang pagsusuri:

Excisional Biopsy

Ang lesion at ang maliit na bahagi sa paligid nito ay tatanggalin, at tatahiin ang bahaging hiniwa. Ito ay tinatawag na biopsy. Ang sampol na ito ay ipapadala sa laboratoryo upang makita nila kung ito ay kanser sa balat. Ito ay ginagawa nang may pampamanhid sa bahaging hihiwain kaya hindi mo ito mararamdaman.

Kung ikaw nga ay may basal cell carcinoma o squamous cell carcinoma, ikaw ay maaaring magkaroon ng isa pang operasyon upang lumikha ng tinatawag na kaligtasang-palugid. Ang iyong doktor ay magtatanggal ng dagdag pang bahagi mula sa paligid ng lesion upang tiyaking ang lahat ng ito ay matatanggal.

Kung ang iyong doktor o maninistis ay magtatanggal sa lahat ng lesion, malamang na hindi mo na kailanganin ang anumang karagdagang paggamot.

Ang iyong doktor ay maaaring papuntahin ka sa isang espesyalista, kung hindi pa niya ito nagagawa, para sa karagdagang pasusuri. Ang iyong espesyalista ay isang dermatologo o maninistis. Sila ay mga doktor na sinanay sa pakikitungo sa mga taong may kanser sa balat o may mga problema sa kanilang balat.

2. Mga pagsusuri

Ang espesyalista ay dapat gumawa ng mga pagsusuri upang makita kung paano lumalaki ang kanser o kung kumalat na ito. Ito ay tinatawag na staging.

Ikaw ay makakapagtanong sa espesyalista ng:

- Anu-anong pagsusuri ang gagawin sa iyo
- Ano ang mangyayari sa mga pagsusuri
- Ano ang masasabi sa iyo ng mga pagsusuri

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang pagsusuri:

Pag-opera sa klinika ng espesyalista

Kung minsan, ang iyong espesyalista ay maaaring kailanganing gumawa ng isa pang biopsy upang tiyaking natanggal na lahat ang lesion. Ito ay tinatawag na pagsusuri ng kumpletong tinanggal na lesion.

Ultrasound-guided fine needle aspiration

Ang mga sound wave ay ginagamit upang makakuha ng litrato ng lesion. Ang espesyalista ay ginagamit ang litratong ito upang ipasok ang mga karayom sa loob ng lesion upang magkolekta ng mga sampol. Ang mga sampol ay susuriin sa mikroskopyo. Ito ay ginagawa nang may pampamanhid kaya wala kang anumang mararamdaman.

Sentinel lymph node biopsy

Mag-iiniksiyon ng kaunting materyal na radyo-aktibo sa dakong tinanggalan ng lesion. Maipapakita nito ang lymph node na malapit dito. Ang lymph node ay tatanggalin at susuriin para sa kanser.

Complete regional lymphadenectomy (LND)

Kung kumalat na ang kanser sa balat, ang mga lymph node ay tatanggalin.

Ito ay makakapigil sa lalong pagkalat ng kanser.

Para sa karamihan ng mga tao, walang paggamot na kakailanganin sa sandaling matanggal ang lesion. Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor ng karagdagang impormasyon at suporta upang tiyaking mayroon ka ng kailangan mo.

Ang iyong doktor o espesyalista ay dapat kang kausapin tungkol sa panganib na lalo pang pagkakaroon mo ng kanser sa balat. Sila ay gagawa ng plano upang kayo ay sama-samang magmatyag sa anumang mga basal cell carcinoma o squamous cell carcinoma at iba pang kanser sa balat kung sila ay tutubo.

Upang matingnan ang iyong panganib sa kanser sa balat, **bumisita sa** www.scanyourskin.org/skin-cancer-risk-checklist

4. Paggamot

Kung ang iyong basal cell carcinoma o squamous cell carcinoma ay nasa isang di-karaniwang posisyon o kumalat na, ang iyong espesyalista ay dapat makipagtulungan sa isang pangkat. Ang iyong pangkat ay binubuo ng mga taong nakakaunawa sa kanser sa balat.

Rerepasuhin ng iyong pangkat ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo. Sila ay dapat magtanong sa iyo kung ano ang iyong nais at kailangan. Kayo ay dapat sama-samang magtulungan upang makagawa ng pinakamabuting plano para sa paggamot sa iyo.

Ikaw ay makakapagtanong sa iyong pangkat ng:

- Anong paggamot ang gagawin sa iyo
- Bakit ka ginagawan ng ganoong paggamot
- Ano ang mangyayari sa paggamot na iyon
- Ano ang magagawa ng paggamot
- Gaano katagal ang paggamot
- Mga panganib at benepisyo ng paggamot
- Ano ang maaari mong maramdaman habang ginagamot, mga side-effect, at ano ang magagawa mo upang maging mabuti ang pakiramdam hanggat maaari
- Ano ang maaasahan mo matapos ang paggamot

Ang iyong pangkat ay maaaring magmungkahi na sumali ka sa isang klinikal na pagsubok. Ang isang klinikal na pagsubok ay ginagamit upang subukan ang isang bagong paggamot, o upang tingnan kung mas mabuti ang isang paggamot kaysa sa iba. Ikaw ay makakahiling ng karagdagang panahon, o pangalawang opinyon bago ka magpasiya tungkol sa paggamot sa iyo.

Kabilang sa mga kaagapay na paggamot ang masahe, acupuncture at meditasyon, pati na iba pang gamot na maaaring gamitin mong kasabay ng paggamot sa iyo.

Ang ilang paggamot ay maaaring hindi gumanang mabuti kasabay ng paggamot sa iyo.

Napakahalaga na makipag-usap ka sa iyong pangkat tungkol sa anumang kaagapay na paggamot na ginagamit mo, o nanaisin mong gamitin.

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang paggamot:

Ang **radiation therapy** o radiotherapy ay ang paggamit ng radiation upang pigilin ang paglaki ng kanser.

Ito ay ginagamit kung ang pag-opera ay hindi isang mabuting opsiyon, o kung hindi ito ang una mong basal cell carcinoma o squamous cell carcinoma.

Ang **chemotherapy** o drug therapy ay gumagamit ng mga droga upang pigilin ang paglaki ng kanser.

Ito ay maaaring gamitin kung ang basal cell carcinoma o squamous cell carcinoma ay kumalat na sa ibang bahagi ng katawan.

Mga paggamot na hindi nangangailangan ng pag-opera:

Ang mga paggamot na ito ay maaaring gamitin kung ang pag-opera ay hindi isang mabuting opsiyon. Kung ang iyong lesion ay nasa isang di-karaniwang posisyon, maaaring hindi maging posible ang pag-opera.

Ang **cryotherapy** ay ang paggamit ng liquid nitrogen upang papagyeluhin ang lesion upang matanggal ito.

Ang **mga krema** ay ginagamit upang lusawin ang lesion. Ang ilang krema na maaaring gamitin ay ang Imiquimod o Fluorouracil.

Ang **curettage** ay ang pagkayod sa lesion upang tanggalin ito.

Ang **electrocautery** ay ang pagsunog ng lesion upang tanggalin ito.

Ang **photodynamic therapy** ay ang paglalagay ng gamot sa lesion upang magka-reaksiyon ito sa liwanag, at gagamit ng laser upang tanggalin ang lesion.

Para sa karagdagang impormasyon sa paggamot at mga side-effect, ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor o **bumisita sa** www.cancer.org.au/about-cancer/treatment

Ang iyong pangkat ay dapat makipag-usap sa iyo tungkol sa mga pangangailangan mo bago ka gamutin, habang ginagamot ka, at matapos ang paggamot sa iyo. Ikaw ay makakahiling ng impormasyon at suporta sa anumang oras upang matiyak na mayroon ka ng lahat ng kailangan mo.

Ang iyong pangkat ay dapat makipag-usap sa iyo tungkol sa mga pangangailangan mo bago ka gamutin, habang ginagamot ka, at matapos ang paggamot sa iyo. Ikaw ay makakahiling ng impormasyon at suporta sa anumang oras upang matiyak na mayroon ka ng lahat ng kailangan mo.

Ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor tungkol sa paghanap ng isang grupong pangsuporta sa may kanser sa balat. Makakatulong ang kaalamang may iba pang tao na nakakaunawa kung ano ang iyong dinaranas.

Ang iyong mga kaibigan at kapamilya ay maaaring makipag-usap sa isang grupong pangsuporta para sa mga tagapag-alaga.

5. Matapos ang paggamot sa iyo

Pagkatapos ang paggamot sa iyo, ang iyong pangkat ay dapat magbigay sa iyo ng isang buod ng paggamot. Ang iyong buod ng paggamot ay taglay ang lahat ng impormasyon tungkol sa paggamot na tinanggap mo:

- Mga pagsusuring ginawa sa iyo upang madiyagnos ang iyong kanser sa balat, at ang mga resulta ng mga pagsusuring ito
- Paggamot na nakuha mo, at kung kailan ka nagkaroon nito
- Mga pangsuportang serbisyo at iba pang plano ng paggamot na natanggap mo

Ang iyong pangkat ay dapat makipagtulungan sa iyo upang gumawa ng isang plano ngayong natapos na ang paggamot sa iyo. Ang iyong espesyalista ay magpapasiya kung anong uri ng espesyalista o doktor ang pinakamabuti para sa pamamahala ng iyong pangangalaga.

Ikaw ay dapat magkaroon ng isang kasunod na plano na kabibilangan ng:

- Mga susunod na gagawin na pinakamabuti para sa iyo
- Mga plano para sa pamamahala ng anumang side-effect ng paggamot
- Paano mabilis na kukuha ng tulong kung sa palagay mo ay nagbalik o lumala ang iyong kanser

Ang iyong doktor ay dapat tumulong at makipag-usap sa iyo tungkol sa:

- Paghanap ng higit pang impormasyon at suporta upang manatiling mabuti sa katawan at damdamin, at makakuha ng kailangan mo
- Mga mamatyagang senyales at sintomas na maaaring mangahulugan na bumabalik ang kanser
- Pag-iingat at malusog na pamumuhay

Kung minsan, ang kanser sa balat ay maaaring magbalik matapos ang paggamot. Ito ay karaniwang natutuklasan sa susunod na pagpapatingin, o kung may mapuna kang nagbalik na anumang sintomas. Mahalagang magpasuri nang regular. Kailangang magpasuri ka sa balat taun-taon. Kung may mapupuna kang anumang kakaiba, pumunta ka sa iyong doktor.

Mahalagang ipakita ng doktor sa iyo kung paano mo susuriin ang sariling balat. Ikaw ay makakahiling ng karagdagang impormasyon at suporta.

6. Ang buhay na may kanser

Mga side-effect

May ilang tao na nagkakaroon ng mga side-effect habang sila ay ginagamot at matapos gamutin. Ang mga side-effect ay reaksiyon ng iyong katawan sa paggamot na iyong kinukuha. Ang mga ito ay normal, ngunit maaaring maging di-mabuti ang iyong pakiramdam. Ikaw ay maaaring magkaroon agad-agad ng mga side-effect, o wala man lang, o maraming buwan matapos ang paggamot sa iyo.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa iyong mga side-effect, at kumuha ng impormasyon at suporta upang tulungang bumuti ang iyong pakiramdam, o **bumisita sa** www.cancervic.org.au/about-cancer/survivors/long-term-side-effects

Advanced care plan

Ang iyong pangkat ay maaaring makipagtulungan sa iyo upang gumawa ng isang advanced care plan. Ang isang advanced care plan ay isang paraan ng pagsasaad ng iyong mga ninanais at tinitiyak na alam ng lahat kung ano ang gusto mong pangangalagang medikal sa hinaharap.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa magkasamang paggawa ninyo ng isang advanced care plan, o **bumisita sa** www.advancecareplanning.org.au

Palliative care

Ang palliative care ay ginagamit sa ibat ibang hakbang ng paggamot sa iyo upang tulungang bumuti ang iyong pakiramdam. Ang palliative care ay makakatulong sa pagpapaginhawa ng sakit, mabawasan ang iyong mga sintomas at pabutihin ang kalidad ng iyong buhay.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa uri ng palliative care na pinakamabuti para sa iyo, o **bumisita sa** www.palliativecare.org.au

Gastos

May mga gastos sa bawat hakbang ng iyong kanser kabilang ang paggamot, akomodasyon at pagbiyahe. Ikaw ay maaaring magkagastos kung ginagamot ka sa isang pribadong serbisyong pangkalusugan kahit na mayroon kang pribadong pangkalusugang seguro. Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong pangkat at sa pribadong pangkalusugang taga-seguro kung may mga tanong ka tungkol sa halaga ng bawat paggamot na maaaring gawin sa iyo.

Ikaw ay maaari ding makipag-usap sa social worker sa iyong ospital.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng paggamot sa iyo, o **bumisita sa** www.canceraustralia.gov.au/affected-cancer/living-cancer/dealing-practical-aspects-cancer/costs-treatment

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng akomodasyon at pagbiyahe, o **bumisita sa** www.cancercouncil.com.au/get-support/practical-support-services

Maraming bagay na pag-iisipan kapag mayroon kang basal cell carcinoma o squamous cell carcinoma na kumalat na. Marami ding impormasyon at suporta. Mahalagang gawin mo kung ano ang tama para sa iyo. Ikaw ay maaaring makipagtulungan sa iyong pangkat upang matiyak na mayroon kang pinakamagaling na pangangalaga.

Impormasyon at suporta

Cancer Council

- Ikaw ay maaaring makipag-usap sa isang pang-kanser na nars: **13 11 20**
- Kung kailangan mo ng tagasalin sa wika: **13 14 50**

Carers Australia

- Impormasyon at suporta para sa mga tagapag-alaga: **1800 242 636**

Para sa karagdagang impormasyon, bumisita sa www.cancerpathways.org.au

Australian Government
Cancer Australia
VICTORIA State Government
Cancer Council